

МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО

УДК 780.616.432.071.2:781.66](045)

DOI <https://doi.org/10.32782/facs-2025-2-1>

Владислав АЛТУХОВ

концертмейстер кафедри естрадного та народного співу, Харківська державна академія культури, Бурсацький узвіз, 4, м. Харків, Україна, 61000

ORCID: 0009-0009-4861-9092

Валентин ІВАНОВ

концертмейстер кафедри естрадного та народного співу, Харківська державна академія культури, Бурсацький узвіз, 4, м. Харків, Україна, 61000

ORCID: 0009-0007-3361-0816

Оксана МИХАЙЛЮЧЕНКО

викладачка кафедри музично-драматичного театру, Харківська державна академія культури, Бурсацький узвіз, 4, м. Харків, Україна, 61000

ORCID: 0009-0005-1342-7446

Бібліографічний опис статті: Алтухов, В., Іванов, В., Михайлюченко, О. (2025). Проблемні царини діяльності піаніста-концертмейстера у сучасному часопросторі культури. *Fine Art and Culture Studies*, 2, 3–9, doi: <https://doi.org/10.32782/facs-2025-2-1>

ПРОБЛЕМНІ ЦАРИНИ ДІЯЛЬНОСТІ ПІАНІСТА-КОНЦЕРТМЕЙСТЕРА У СУЧАСНОМУ ЧАСОПРОСТОРІ КУЛЬТУРИ

Мета дослідження – висвітлення проблемних сфер сучасної діяльності піаніста-концертмейстера. **Методологія** дослідження ґрунтується на компаративних настановах і передбачає опору на засади системного та виконавського підходів. **Наукова новизна** дослідження визначається окресленням новачійних проблем, що постають у діяльності концертмейстера в сучасному часопросторі культури. **Висновки.** Як детермінанти формування нових проблемних царин у діяльності концертмейстера у статті визначено сучасні зміни художньої практики та парадигмальні зрушення в системі фахової освіти. Доведено, що студентоцентрирована парадигма та дистанційний формат освіти проблематизують формування психологічних вимірів творчого партнерства. психологічної гнучкості й актуалізують інтенсифікацію комунікаційного потенціалу постаті концертмейстера, його орієнтованість на творчу лабільність, толерантність та емпатію, готовність до експериментальних творчих рішень, особливо затребувані при опануванні новітнього репертуару. Обґрунтовано вагомість таких модусів вирішення проблеми професійного вдосконалення, як: апробація новітніх компонентів виразової палітри сучасного музичного мистецтва; опанування графічних новацій, програм із фіксації нотного тексту; свідомо орієнтація на створення багатошарового змістового виміру творів в умовах тенденцій жанрової та концептуальної трансформації музичного мистецтва. Акцентовано, що діджиталізація освіти та зміни її алгоритмів проблематизують опанування концертмейстером цифрового інструментарію, зокрема для відео- та аудіо-конференцій, та оволодіння спектром можливостей цифрових варіантів фортепіано. Це створює підстави для вирішення питань транспонування, творення ансамблевої єдності, апробації можливих інтерпретацій твору, а також активізації самостійної діяльності здобувачів вищої освіти щодо опрацювання і вдосконалення виконавських версій твору у технічному та концептуально-змістовому, образному вимірах творів та є потужним прикладом перманентної спрямованості музиканта на розширення компетентнісного кола та професійного тезаурусу.

Ключові слова: концертмейстер, виконавство, цифрові технології, діджиталізація освіти, дистанційна освіта.

Vladyslav ALTUKHOV

Concertmaster of the Department of Pop and Folk Singing, Kharkiv State Academy of Culture, 4 Bursatsky Uzviz, Kharkiv, Ukraine, 61000

ORCID: 0009-0009-4861-9092

Valentyn IVANOV

Concertmaster of the Department of Pop and Folk Singing, Kharkiv State Academy of Culture, 4 Bursatsky Descent, Kharkiv, Ukraine, 61000

ORCID: 0009-0007-3361-0816

Oksana MYKHAILIUCHENKO

Lecturer at the Department of Music and Drama Theater, Kharkiv State Academy of Culture, 4 Bursatsky Descent, Kharkiv, Ukraine, 61000

ORCID: 0009-0005-1342-7446

To cite this article: Altukhov, V., Ivanov, V., Mykhailiuchenko, O. (2025). Problemni tsaryny diialnosti pianista-kontsertmeistera u suchasnomu chasoprostori kultury. [Problematic areas of the pianist-concertmaster's activity in the contemporary cultural time-space]. *Fine Art and Culture Studies*, 2, 3–9, doi: <https://doi.org/10.32782/facs-2025-2-1>

PROBLEMATIC AREAS OF THE PIANIST-CONCERTMASTER'S ACTIVITY IN THE CONTEMPORARY CULTURAL TIME-SPACE

The purpose of the study is to highlight the problematic areas of the modern activity of a concertmaster. *The research methodology* is based on comparative guidelines and involves reliance on the principles of systemic and performance approach. *The scientific novelty of the study* is determined by the identification of innovative problems that arise in the activity of a concertmaster in the modern cultural time-space. *Conclusions.* The article identifies modern changes in artistic practice and paradigmatic shifts in the system of professional education as determinants of the formation of new problem areas in the activity of a concertmaster. It is proved that the student-centred paradigm and the distance education format problematize the formation of psychological dimensions of creative partnership and psychological flexibility and actualize the intensification of the communication potential of the concertmaster's personality, his focus on creative lability, tolerance and empathy, readiness for experimental creative solutions, especially in demand when mastering the latest repertoire. It is substantiated the significance of such modules for solving the problem of professional development as: testing the latest components of the expressive palette of contemporary musical art; mastering graphic innovations, programs for fixing the musical text; conscious orientation toward creating a multilayered semantic dimensions of works in the context of trends in genre and conceptual transformation of musical art. It is emphasized that the digitalization of education and changes in its algorithms problematize the concertmaster's mastery of digital tools, in particular for video and audio conferences, and mastery of the range of possibilities of digital piano options. This creates the basis for solving the issues of transposition, creating ensemble unity, testing possible interpretation of the work, as well as activating the independent activity of higher education students in the development and improvement of performance versions of the work in the technical, conceptual, semantic, and figurative dimensions of the work, and is a powerful example of the musician's permanent focus of expanding the competence circle and professional thesaurus.

Key words: concertmaster, performance, digital technologies, digitalization of education, distance education.

Актуальність проблеми. Питання сутності, специфіки та значущості діяльності концертмейстера є перманентно актуальними у музичному просторі історико-культурних епох. Дихотомія місій – учасника як творчого виконавського, так і освітнього процесу – у постаті концертмейстера у сучасному часопросторі культурі набуває умасштаблення та урізноманітнення. Детермінантами цього процесу видається можливим визначити не тільки інтенсифікацію інтерпретаційної діяльності, як відповідь на потребу опанування

новітнього доробку зокрема національного музичного мистецтва, так і творення оригінальних виконавських концепцій музичної спадщини. Невипадково тому набуває актуальності визначена Т. Молчановою необхідність «ґрунтового концепційного дослідження цілісного феномену мистецтва піаніста-концертмейстера у контексті історико-культурних процесів і принципів практичного функціонування цього різновиду діяльності зі скеруванням на синтезуючий рівень теоретичних узагальнень» (2013, с. 216).

Сучасні процеси переформатування алгоритмів художньої практики та мистецької освіти, зумовлені впливом діджиталізації, також слугують формуванню новаційних вимірів концертмейстерської діяльності, пов'язаних із опануванням інновацій, що забезпечують функціонування виконавського мистецтва та системи освіти за умов модуляції у дистанційний формат. У такому форматі проблематизується формування гармонійної особистості музиканта та – особливо – створення та вдосконалення настанов творчої комунікації, спрямованої як на повну та багатогранну самореалізацію музиканта, так і на формування творчої співдружності, ансамблевої єдності на засадах єднання ціннісних, світоглядних, рефлексивних та виконавських інтенцій.

Особливої гостроти у проблемному полі мистецтвознавчого дискурсу у зв'язку з художніми реаліями сьогодення набувають питання застосування цифрових технологій. Невпинний пошук світовими та українськими митцями нової «звукової реальності» віддзеркалюється в такому ж невинному входженні діджитал-технологій у практику – в інтенсифікації розвою національної електронної музики (в академічному музичному просторі) у творчості А. Загайкевич, К. Цепколенко, І. Стецюка, О. Мануляка, І. Небесного, С. Пілютикова, Ю. Гомельської, Л. Юриної та багатьох інших.

Концертмейстерське мистецтво, як самостійно значуща сфера «медіації» між царинами мистецької освіти та виконавської практики, постає на перетині означених проблемних модусів. Це **актуалізує** необхідність як інтенсивної апробації цифрових технологій, так і осягнення на рівні наукової рефлексії особливостей, переваг та потенційних недоліків їх застосування.

Аналіз останніх досліджень і публікацій демонструє посилення уваги науковців до широкого кола питань, пов'язаних із діяльністю концертмейстера. Так, сутність і специфіку концертмейстерського мистецтва у різних дослідницьких спрямуваннях висвітлюють Н. Бойко, О. Боровицька, В. Зорін, Н. Інютчикіна, І. Кравченко Т. Молчанова (2013), О. Короткова, В. Пірус (2024), Д. Стребкова та І. Науменко, Ю. Харченко. У зв'язку із пріоритетністю дистанційного формату науковий дискурс щодо концертмейстерського мистецтва розширюється розвідками, орієнтованими на

дослідження специфіки застосування цифрових технологій. Це демонструють праці таких авторів, як О. Лузан та В. Самолук, Т. Острцова, Д. Острцов та Т. Вільховченко, які досліджують вплив сучасних діджитал-технологій на «розширення творчих можливостей концертмейстера та підвищення рівня його виконавської майстерності» (2024, с. 151), Г. Врубель та А. Мітева, які фіксують певний дисонанс між розвитком цифрових технологій у сфері музичного мистецтва та рівнем їх опанування в мистецькій практиці, зокрема начальному процесі (2021, с. 43). Важливість застосування інформаційних технологій у контексті мистецької освіти акцентує К. Кушнір, яка вважає, що це «суттєво доповнює традиційні погляди на методику викладання, структуру й організацію навчальної діяльності, робить навчання предметів більш цікавим, змістовним, наочним. <дозволяє змінити> роль студента з пасивного слухача на активно-творчого, самостійного учасника процесу» (2017, с. 262).

Водночас науковці звертають увагу і на потенційні загрози, пов'язані з діджиталізацією роботи концертмейстера у дистанційному форматі. Так, О. Тітова та І. Суботницький акцентують необхідність створення ефективного зворотного зв'язку та негативний потенціал втрати «живого контакту між студентом і концертмейстером, що зменшує ефективність корекції виконання, особливо в моменти, коли важливі миттєві реакції» (Тітова, Суботницький, 2025, с. 979).

Мета дослідження – висвітлення проблемних сфер сучасної діяльності піаніста-концертмейстера.

Виклад основного матеріалу дослідження. Звертаючись до комплексного дослідження феномену піаніста-концертмейстера, В. Пірус зазначає, що в його постаті складається «інтригуюче розуміння перетинів музики, психології та педагогіки. <марковане здатністю > адаптуватися до змінних умов виконавства, зберігаючи при цьому високий рівень артистичної і педагогічної майстерності» (2024, с. 121). Пріоритетність студентоцентрированої парадигми освіти, основаної на принципі «пріоритету духовних начал, що буде слугувати компенсаторним механізмом щодо споживацького, утилітарного аксіологічного мейнстріму» (Стасевська, Уманець, 2017, с. 134), освітня міграція та інтенси-

фікація дистанційного формату навчання – це лише неповний перелік найбільш проблемних новітніх умов здійснення виконавського та особливо освітнього виміру діяльності концертмейстера, які формуються її нові проблемні царини та адаптаційні алгоритми.

Студентоцентрована парадигма освіти (яку видається можливим позиціонувати як загалом перманентно та іманентно атрибутивну в процесі формування професійного образу музиканта) в сучасних умовах світоглядного плюралізму, емансипації виконавського мистецтва, визнання виконавця як самостійної постаті у процесі художнього творення та комунікування стає чинником актуалізації формування психологічних вимірів творчого партнерства у контексті діяльності піаніста-концертмейстера. Орієнтація сучасної мистецької освіти на виховання творчої особистості, здатної до гнучких змін виконавської діяльності, здійснюваної зокрема в різних національних просторах, стильових аурах, інтенсифікує потенціал концертмейстерського мистецтва як царини виховання настанов художньої комунікації.

Значущим чинником формування комунікативної компетентності, що відпрацьовується завдяки співпраці із концертмейстером – не як авторитарним викладачем, а партнером-тьютором, наставником, стає первинна орієнтованість на творчу лабільність. Готовність до можливо нетрадиційних, інколи експериментальних творчих рішень, розширення власного інтерпретаційного тезаурусу новітніми репрезентаціями художньої спадщини стає відповіддю на потребу інтенсифікації психологічної гнучкості концертмейстера. Тому не відкидаючи значущості думок науковців, які декларують, що «головне завдання концертмейстера в період дистанційного навчання – забезпечення здобувачів вищої освіти музичним матеріалом нових програмних творів у максимально короткий проміжок часу в професійному концертному виконанні на весь термін навчання онлайн» (Мітева, Врубель, 2022, с. 237), зазначимо, що в умовах дистанційного формату, на нашу думку, пріоритетним є забезпечення повноцінного психологічного контакту. Його підґрунтям вважаємо толерантність, емпатія та спільну спрямованість на «вловлювання сприятливого стану партнерів, співналаштування емоційно-сміислової сторони прочитання ... <творення

єдиного> психоемоційного поля» (Єфремова, Гургула & Герасимчук, 2022, с. 13).

Особливої вагомості цей психологічний маркер діяльності концертмейстера набуває при опануванні новітнього репертуару. Відсутність усталених, «еталонних» версій виконання, які потенційно могли би стати основою виконавської інтерпретації, певним чином спонукає і соліста, і ансамблістів, і концертмейстера на спільне прогностичне торування шляхів художньої рефлексії.

Зазначимо, що така творча «мужність», як новаційний складник творчого образу піаніста-концертмейстера, нерозривно пов'язана із проблемою перманентного професійного вдосконалення. Йдеться не тільки про природне для музиканта безупинне відпрацювання технічних вимірів діяльності, розширення культурного тезаурусу, ерудиційних горизонтів. Йдеться і про нові модуси діяльності концертмейстера, формування яких детерміновано експерименталізмом пошуків сучасних митців у сферах музичної мови та мовлення, панорами засобів виразності, які розширюють межі власне академічної традиції.

У таких умовах проблематизується розширення компетентнісного кола концертмейстера, якому надається роль однієї з рушійних сил не тільки у розкодуванні новітньої графіки музичного мистецтва, яка в деяких випадках має винятково особистісний характер та потребує інформації щодо її специфіки. Важливим є й опанування програм із фіксації нотного тексту – Sibelius, Finale, MuseScore тощо, що уможливить комунікацію щодо спільного осмислення виконавцями новаційних графем у їх сонорному та концептуальному значеннях.

Актуалізується і потреба розв'язання проблеми глибинного осягнення новаційних концептуальних вимірів сповнених історико-культурними алюзіями та асоціаціями творів сучасних українських митців, що потребують виконавського осягнення та увиразнення для створення багат шарового змістового виміру. Це стає особливо нагальним з огляду на домінантність тенденцій нівелювання параметрів жанрових моделей, формування нової сонорної реальності та тяжіння до філософсько-абстрактних та алюзійно-асоціативних інтенцій програмності, які в комплексі зумовлюють орієнтацію піаніста-концертмейстера на опа-

нування нових змістових обріїв музичного мистецтва.

Одним із імпульсів переформатування усталених уявлень щодо сутності та специфіки концертмейстерської діяльності стає діджиталізація художньої практики та освітньої діяльності. Вже аксіоматичним є твердження щодо професійної необхідності володіння тими можливостями, що їх надають Google Class, Microsoft Teams, Zoom. Слугуючи чинниками активності концертмейстера у сфері опанування суто технічних новацій, означені програми потребують і перманентного вдосконалення знань щодо їх специфіки та навичок застосування внаслідок постійного продукування їх новітніх версій виробниками.

Новітні виміри діяльності концертмейстера, зумовлені зокрема потребою в мобільній адаптації до змінюваних умов здійснення діяльності, пов'язані із потребою опанування цифрових варіантів фортепіано (зокрема Roland-FP, Yamaha-DGX, Kurzweil-KA, Casio-CDP та ін.). Ця потреба формується не тільки на тлі загальної модернізації художньої практики, освітніх траєкторій і тактик. Жодним чином не заперечуючи значущості акустичного інструментарію, вагомості освяченого пам'яттю багатовікової художньої рефлексії «автентичного» доторкання до інструменту як знаку виконавської ідентифікації, зазначимо, що його новітні діджиталізовані варіанти слугують не тільки продовженню багатовікової тенденції вдосконалення інструмента, а й усталенню новаційних алгоритмів діяльності концертмейстера.

Насамперед зазначимо, що одним із важливих вимірів діяльності концертмейстера, у зв'язку з необхідністю урахування зокрема особливостей голосових даних вокаліста та специфіки транспонованих інструментів, є транспонування. Сучасні цифрові технології та версії фортепіано уможливають уникання суттєвих складнощів, пов'язаних із цим процесом, що набуває особливої складності при опануванні та виконанні творів для нетрадиційних, інколи експериментальних інструментальних складів. Необхідність багатовимірного транспонування для декількох інструментів певним чином нівелюється завдяки можливостям цифрових варіантів фортепіано, проте висуває перед концертмейстером потребу повного оволодіння всіх можливостей інструмента.

Проблема творення ансамблевої єдності – одна із перманентних і ключових у діяльності концертмейстера. Гармонізація ансамблевого виконання в онлайн умовах стає завданням не тільки суто художнього, а й технічного характеру, що зумовлюється всіма «нюансами» дистанційного формату – затримкою передачі сигналу, спотворенням звуку, складністю синхронізації виконавських інтенцій, відсутністю безпосередньої комунікації тощо. Цифрові версії фортепіано уможливають своєрідне передбачення темпового, динамічного рельєфу та тембрових вимірів твору, що забезпечують програми сенсорного розпізнавання, техніки педалізації, тембрового урізноманітнення та накладання звуків тощо.

Необхідним за сучасних умов для концертмейстера стає і володіння програмами-секвенсорами з багатоканального зведення звуку, зокрема Cubase, які створюють основи для апробації можливих інтерпретацій тембрової палітри та вибору її оптимальних варіантів, у тому числі і з урахуванням подальших офлайн репрезентацій творів у визначених акустичних умовах. Такі програми також створюють умови для активізації самостійної діяльності здобувачів вищої освіти – створені зокрема за їх допомоги версії акомпанементу стають основою для подальшого опрацювання та вдосконалення виконавських версій твору у технічному та концептуально-змістовому, образному вимірах.

Доцільним є і опанування звуковими редакторами, зокрема Sequoia, VavLab, Sound Fotge, Sound Track, за допомогою яких складаються можливості для редагування аудіозапису виконань.

Значимо, що вирішення піаністом-концертмейстером новітнього комплексу проблем є потужним чинником впливу на студентську аудиторію. Значущість прикладу викладача, демонстрація перманентної спрямованості на розширення компетентнісного кола, на професійне вдосконалення, зокрема пов'язане із необхідністю виходу за «межі комфорту» та опанування нового знання поза власне мистецькою сферою стає також основою «1) розвитку інтелектуальної сфери та інформаційної культури студента; 2) опанування навичок роботи з програмами-нотаторами, програмами-секвенсорами та програмами-відеоредакторами); 3) створення студентом музичного кон-

тенту, необхідного для освітньої та подальшої педагогічної та музично-творчої діяльності» (Цимбал, Цимбал, 2024, с. 293).

Висновки. Сучасні зміни художньої практики та парадигмальні зрушення в системі фахової освіти є суттєвими детермінантами формування нових проблемних площин діяльності концертмейстера. У контексті студенто-центрованої парадигми та дистанційного формату освіти унаочнюється проблема формування психологічних вимірів творчого партнерства та психологічної гнучкості. Її вирішення вбачається в інтенсифікації комунікаційного потенціалу мистецтва концертмейстера, його орієнтованості на творчу лабільність, толерантність та емпатію, готовність до експериментальних творчих рішень. Особливо затребувані при опануванні новітнього репертуару, який позбавлений перцептуальної інерції та еталонних виконавських версій, ці якості водночас із певною виконавською мужністю, слугують вирішенню проблеми перманентного професійного вдосконалення. Його сучасними модусами є: апробація новітніх компонентів виразової палітри сучасного музичного мистецтва; опанування графічних новацій, програм із фіксації нотного тексту, що слугуватиме комунікації щодо спільного осмислення новаційних графом і виразових засобів у їх сонорному та концептуальному значеннях; свідомо орієнтація на створення багатшарового змістового виміру творів

в умовах тенденцій нівелювання параметрів жанрових моделей, формування нової сонорної реальності та тяжіння до філософсько-абстрактних та алузійно-асоціативних інтенції програмності.

Діджиталізація освіти в контексті діяльності концертмейстера та потреба в мобільній адаптації до змінюваних умов її здійснення проблематизують опанування цифрового інструментарію, зокрема для відео- та аудіо-конференцій, та оволодіння спектром можливостей цифрових варіантів фортепіано. Це створює підстави для вирішення питань транспонування, особливо вагомим при виконанні творів для нетрадиційних інструментальних складів. Оволодіння концертмейстером цифровим інструментарієм слугує і творенню ансамблевої єдності, апробації можливих інтерпретацій темпового, динамічного рельєфу та тембрових вимірів твору, активізації самостійної діяльності здобувачів вищої освіти щодо опрацювання і вдосконалення виконавських версій твору у технічному та концептуально-змістовому, образному вимірах творів та є потужним прикладом перманентної спрямованості музиканта на розширення компетентнісного кола та професійного тезаурусу.

Перспективи подальших досліджень полягають у виявленні особливостей роботи концертмейстера з новітніми, темброво експериментальними творами сучасних українських митців.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Врубель Г. Ф., Мітева А. М. Особливості використання інформаційних технологій у діяльності педагога-музиканта. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова*. 2021. Вип. 81. С. 42–45. DOI <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2021.81.10>
2. Єфремова І. М., Гургула Р. І., Герасимчук В. В. Питання психологічної взаємодії концертмейстера зі солістом-виконавцем. *Академічні студії. Серія «Педагогіка»*, 2022. Вип. 2. С. 11–18. DOI <https://doi.org/10.52726/as.pedagogy/2022.2.2>
3. Кушнір Р. Роль сучасних музично-комп'ютерних технологій у фаховій підготовці майбутнього вчителя музичного мистецтва. *Актуальні питання культурології: альманах наукового товариства «Афіна» кафедри культурології та музесзнавства*. Рівне: РДГУ, 2017. Вип. 17. С. 259–263.
4. Мітева А., Врубель Г. Використання інноваційних технологій та особливості роботи концертмейстера в умовах дистанційного навчання з вокально-хорових дисциплін. *Актуальні питання гуманітарних наук*, 2022. Вип. 47. Т. 3. С. 234–239.
5. Молчанова Т. Мистецтво піаніста-концертмейстера у соціокультурному контексті сучасності. *Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку*, 2013. Вип. 19 (1). С. 212–217.
6. Острцова Т. О., Острцов Д. І., Вільховченко Т. І. Концертмейстер: синтез майстерності та технологій. *Наукові записки [Комунального закладу вищої освіти «Академія культури і мистецтв» Закарпатської обласної ради та Закарпатського угорського інституту ім. Ференца Ракоці II]*. Серія: Педагогічні науки, 2024. Вип. 8. С. 149–154. DOI: https://doi.org/10.59694/ped_sciences.2024.08.149
7. Пірус В. Феномен піаніста-концертмейстера та сутність його діяльності. *Актуальні питання гуманітарних наук*, 2024. Вип. 71. Т. 2. С. 119–123. DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/71-2-18>

8. Стасевська О. А., Уманець О. В. Духовне оновлення як умова модернізації сучасного українського суспільства: колізії та дисонанси. *Політичні та правові дисонанси в сучасних українських реаліях*: зб. матеріалів XXX Харківських політологічних читань (м. Харків, 16 червня 2017 р.). Харків: Право, 2017. С. 132–136.
9. Тітова О. Р., Суботницький І. М. Робота концертмейстера в класі вокалу при дистанційній формі навчання. *Perspective of contemporary science: theory and practice*. Proceeding of the 12th International scientific and practical conference. SPC «Sci-conf-com.ua». Lviv, Ukraine. 2025. Pp. 975–979.
10. Цимбал К., Цимбал С. Інформаційно-комунікаційні технології у фаховій підготовці студента-інструменталіста. *Актуальні питання гуманітарних наук*, 2024. Вип. 77. Т. 3. С. 288–294. DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/77-3-39>

REFERENCES:

1. Vrubel, H. F., Mitieva, A. M. (2021). Osoblyvosti vykorystannia informatsiinykh tekhnolohii u diialnosti peda-hoha-muzykanta [Features of use information technologies in the professional activity of the music-teacher]. *Naukovyi Chasopys Dragomanov Ukrainian State University*, 81, 42–45 [in Ukrainian]. DOI <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2021.81.10>
2. Efremova, I. M., Gurgula, R. I., Gerasimchuk, V. V. (2022). Pytannia psykholohichnoi vzaiemodii kontsertmeistera zi solistom-vykonavtsiem [Questions of psychological interaction of the concertmaster with the soloist-performer]. *Akademichni studii. Seriiia «Pedahohika»*, 2, 11–18 [in Ukrainian]. DOI <https://doi.org/10.52726/as.pedagogy/2022.2.2>
3. Kushnir, K. (2017). Rol suchasnykh muzychno-kompiuternykh tekhnolohii u fakhovii pidhotovtsi maibutnoho vchytelia muzychnoho mystetstva [The role of modern music and computer technologies in the professional training of future music teacher]. *Aktualni pytannia kulturolohii: almanakh naukovoho tovarystva «Afina» kafedry kulturolohii ta museieznavstva*. Rivne: RDHU, 17, 259–263 [in Ukrainian].
4. Miteva, A., Vrubel, A. (2022). Vykorystannia innovatsiinykh tekhnolohii ta osoblyvosti roboty kontsertmeistera v umovakh dystantsiinoho navchannia z vokalno-khorovykh dystsyplin [Use of innovative technologies and features of the concert master work in the conditions of distance learning in vocal and choral disciplines]. *Current issues of the Humanities*, 47, vol. 3, 234–239 [in Ukrainian].
5. Molchanova, T. (2013). Mystetstvo pianista-kontsertmeistera u sotsiokulturnomu konteksti suchasnosti [The art of pianist-concertmaster in the socio-cultural context of modernity]. *Ukrainska kultura: mynule, suchasne, shliakhy roz-vytku*, 19 (1), 212–217 [in Ukrainian].
6. Ostretsova, T. O., Ostretsov, D. I., Vilkhovchenko, T. I (2024). Kontsertmeister: syntezy maisternosti ta tekhnolohii [Accompanist: the synthesis of skill and technology]. *Naukovi zapysky* [Komunalnoho zakladu vyshchoi osvity «Akademiia kultury i mystetstva» Zakarpatskoi oblasnoi rady ta Zakarpatskoho uhorskoho instytutu im. Ferentsa Rakotsi II]. Seriiia: Pedahohichni nauky, 8, 149–154 [in Ukrainian].
7. Pirus, V. (2024). Fenomen pianista-kontsertmeistera ta sutnist yoho diialnosti [The phenomenon of a collaborative pianist and the essence of his activity]. *Current issues of the Humanities*, 71, vol. 2, 119–123 [in Ukrainian]. DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/71-2-18>
8. Stasevska, O. A., Umanets, O. V. (2017). Dukhovne onovlennia yak umova modernizatsii suchasnoho suspilstva: kolizii ta dysonansy [Spiritual renewal as a condition for modernization of modern Ukrainian society: collisions and dissonances]. *Politychni ta pravovi dysonansy v suchanykh ukrainskykh realiiakh*: zб. materialiv XXX Kharkivskikh politolohichnykh chytan (m. Kharkiv, 16 chervnia 2017 r.). Kharkiv : Pravo, pp.132–136 [in Ukrainian].
9. Titova O. R., Subotnytskyi I. M. (2025). Robota kontsertmeistera v klasi vokalu pry dystantsiinii formi navchan-nia [The work of a concertmaster in a vocal class at a distance learning institution]. *Perspective of contemporary science: theory and practice*. Proceeding of the 12th International scientific and practical conference. SPC «Sci-conf-com.ua». Lviv, Ukraine. Pp. 975–979 [in Ukrainian].
10. Tsymbal, K., Tsymbal, S. (2024). Informatsiino-komunikatsiini tekhnolohii u fakhovii pidhotovtsi studenta-instru-mentalista [Information and communication technologies in the professional training of an instrumentalist student]. *Current issues of the Humanities*, 77, vol. 3, 288–294 [in Ukrainian]. DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/77-3-39>